

Tässä numerossa käsitellään erilaisissa vuorovaikutustilanteissa esiin nousevia ongelmia, jotka vaativat korjausta, selvennystä tai neuvottelua. Ollaan siis aivan intersubjektiivisen toiminnan ytimessä. Kun verkkokeskustelussa pohditaan, voiko eläimeen viitata *hän*-pronominilla ja ihmiseen *se*-pronominilla, esiin nousevat paitsi normit myös valintojen affektiset merkitykset: mikä on kohteliasta ja mikä ilmaisee liiallista tai liian vähäistä arvostusta? Katri Priiki osoittaa artikkelissaan, miten erilaisia merkityksiä virallisesta normista poikkeavalle pronominien käytölle tällaisissa metatason keskusteluissa annetaan.

Helena Nurmikarin tutkimus näyttää, miten *eiku*-partikkelin käyttö on Twitterissä laajentunut korjausartikkelista moniäänisyyden osoittajaksi. Kun Twitter-keskustelijat kommentoivat omaa toimintaansa *#eiku*-hashtagilla, he hyödyntävät puhutun vuorovaikutuksen *eiku*-partikkelin luomia odotuksia korjauksesta. Twitterissä kirjoittajat kuitenkin käyttävät *eikua* tviitin lopussa metapragmaattisesti ja luovat näin moninkertaisen, mahdolliset ristiriitaisuudetkin jo valmiiksi huomioivan tulkintakontekstin, jossa voidaan tunnustella keskustelijoiden erilaisten näkemysten rajoja.

Siinä missä korjaus tai tulkintavihje tehdään Twitterissä *eiku*-partikkelilla tai -hashtagilla näkyväksi, maahanmuuttajalääkärit eivät useinkaan ilmaise suoraan, etteivät ymmärrä potilaan puhetta. Väärinymmärrykset saattavat paljastua vasta potilaskertomuksesta. Taina Pitkänen, Maija Tervola, Merja Toivonen ja Elise Kosunen pureutuvat artikkelissaan siihen, millaiset seikat näitä ymmärrysongelmia aiheuttavat. Tutkimus osoittaa konkreettisesti, miten kielentutkimuksen keinoin voidaan päästä käsiksi vuorovaikutuksen ongelmiin. Ongelmien tunnistaminen johtaa toivottavasti myös etsimään keinoja niiden ehkäisemiseksi.

Ongelmia tuli epäilemättä eteen myös 1800-luvulla, kun kehitettiin uutta sanastoa suomen kielen tarpeisiin. Petri Lauerman katsaus paljastaa, että vain murto-osa tuotteliaimpien sanaseppojen ehdotuksista vakiintui käyttöön. Vakiintumiseen vaikuttivat lukuisat seikat, mutta osansa oli uudissanan läpinäkyvyydellä ja sillä, millaisia foorumeita kullakin sanastonkehittäjällä oli käytössään ehdotustensa välittämiseen kieliyhteisölle. Aiempi tutkimus osoittaa, että uudissanoista myös neuvoteltiin ja niitä kehitettiin yhteistyönä.

Tätä numeroa toimitettaessa ilmassa on toiveikkuutta, sillä valtaosa pandemian rajoitustoimista on purettu ja ollaan palaamassa kasvokkaiseen vuorovaikutukseen. Yksinäinen vetäytyneisyyden aika on näkynyt tuotteliaisuutena, ja Virittäjään on tarjottu paljon käsikirjoituksia. Moni ikävoi jo kuitenkin vetäytymisen vastakohtaa, tutkimuksen yhteisöllisyyttä ja kohtaamisia niin yliopiston perusarjessa kuin erilaisissa seminaareissa. Paluu intensiivisempään vuorovaikutukseen tarkoittaa toivottavasti myös neuvottelua ja mahdollisten väärinkäsitysten käsittelyä. Mitä muuta inhimillinen kohtaaminen on: aina sen uudelleen pohtimista, mitä asiat merkitsevät ja miten me ne ymmärrämme.

HANNA LAPPALAINEN JA LAURA VISAPÄÄ